

L'APORTACIÓ DE RAIMON PANIKKAR EN L'ÀMBIT INTERRELIGIÓ

Els éssers humans tenim una dificultat enorme, quasi insalvable, inclús patològica, per sortir de les nostres categories i acollir les dels altres. El problema creix quan, en nom de les religions, sacralitzem i endurim encara més aquesta dificultat.

A cada instant hem de fer l'esforç d'anar cap a les paraules dels altres; contínuament hem d'empendre un èxode per arribar-hi i venerar la font d'on neixen. De tant en tant, apareixen persones capaces de transitar amb intel·ligència, profunditat i magnanimitat per espais cosmovisionals diversos, d'obrir les tanques tribals i denunciar les guerres que ens declarem en nom dels nostres déus o de les nostres imatges també tribals de l'Absolut.

En Raimon Panikkar va néixer a la nostra ciutat, en les costes mediterrànies, però portava cromosomes del mar Índic. Això li va facilitar la navegació entre els dos mars. I es va remuntar vers les fonts dels rius sagrats que alimenten aquests mars.

Com cristià i sacerdot, s'havia banyat primer apassionada i intensament en les aigües del Jordà i del Tíber. Als trenta-cinc anys es va instal·lar a la riba del Ganges. Va aprendre a nedar en les diferents corrents sense barrejar-les, remuntant-se fins els cims nevats on neixen.

Raimon Panikkar ens ha recordat que les religions són recorreguts d'ascens i de descens. Amb la seva indagació ens ha mostrat que la paraula sagrada no és una paraula privada ni una paraula tabú, sinó una paraula que, precisament perquè és sagrada, s'ha d'indagar, pouar, comparar, escalar. Ens ha ensenyat que cada paraula conté el gust de la font d'on brolla i l'impuls per arribar al mar.

Per això cal fer l'esforç per desplaçar-se, com va fer ell, fins cada text i espai sagrat de les religions mil·lenàries (amb l'exercici del primer ull); després, cal escrutar amb erudició cada tradició i posar-la en relació amb les altres, respectant les diferències i sabent veure les semblances (exercitant el segon ull); i tot això, mitjançant la meditació i contemplació del tercer ull. Sense confusió ni separació. Per això va ser mestre de molts de nosaltres.

Amb el seu esforç d'integració, va mostrar que les religions contenen un ritme ternari i circular de silenci – paraula – acció (moviment de descens) i d'acció – paraula – silenci (moviment d'ascens). Va dir-nos de moltes maneres que, quan som capaços d'integrar aquest ritme de l'ésser, esdevenim ciutadans del món pels quals cap causa humana ens és aliena.

Als darrers anys de la seva vida, els seus cabells es van emblanquinar com la neu dels Himalaies i la seva pell fosca es va tornar cada cop més apergaminada, com un antic document a desxifrar. Ell, que va peregrinar als peus del Kailasa i que ara és gota en l'Oceà de la divinitat, ens estimula amb la celebració d'avui a remuntar-nos als cims més purs de la nostra tradició —cadascú ha de saber i escollir quina és la seva— i, alhora, a navegar conjuntament vers l'Oceà.

Xavier Melloni sj

Barcelona, 24 de Febrer del 2011
Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona